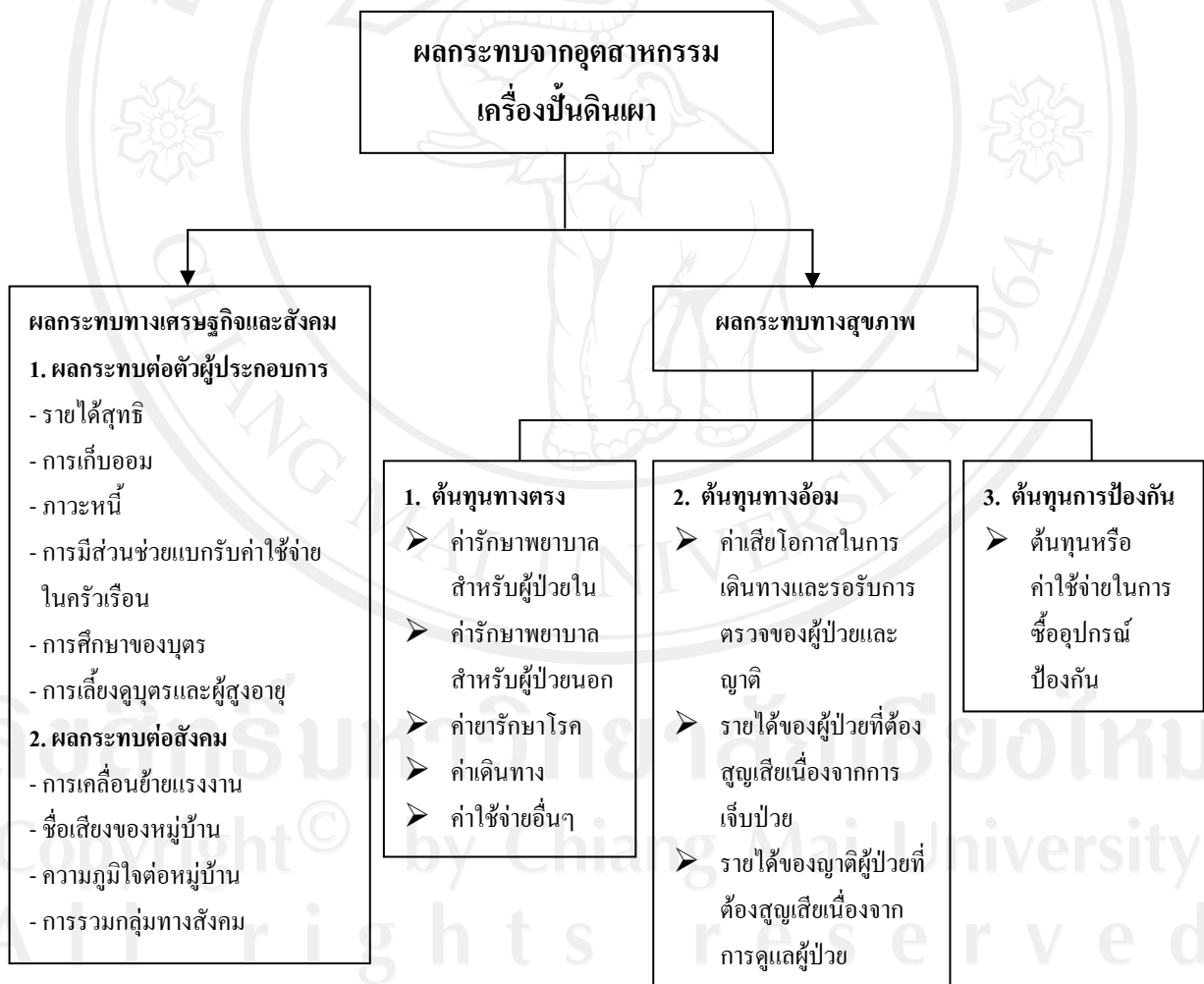

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิด

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดได้ดังนี้

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการเครื่องปั้นดินเผา ตำบลด่านเกวียนจำนวน 81 ราย

ตารางที่ 3.1 จำนวนผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาในตำบลด่านเกวียน

หน่วย : ราย

หมู่บ้าน	ผู้ประกอบการ
หมู่ 1	21
หมู่ 2	10
หมู่ 3	10
หมู่ 4	2
หมู่ 7	26
หมู่ 8	8
หมู่ 10	4
รวม	81

ที่มา : เทศบาลด่านเกวียน(2554)

เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อย ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาโดยใช้ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 81 ราย

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้จัดทำแบบสอบถามขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ในตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลหลักๆ 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาตำบลด่านเกวียน ซึ่งลักษณะคำถามจะประกอบไปด้วย ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานะ สุนัขหรือ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งลักษณะคำถามจะประกอบไปด้วย รายได้สุทธิ การเก็บออม ภาวะหนี้ การมีส่วนช่วยแบกรับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายแรงงาน ชื่อเสียงของหมู่บ้าน ความภูมิใจต่อหมู่บ้าน การรวมกลุ่มทางสังคม การศึกษาของบุตร การเลี้ยงดูบุตรและผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลผลกระทบทางด้านสุขภาพเนื่องมาจากอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

ก. ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานในอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งลักษณะคำถามจะประกอบไปด้วย ระยะเวลาในการประกอบอาชีพ ชั่วโมงในการทำงาน ปัญหาสุขภาพระหว่างทำงาน และความคิดเห็นเกี่ยวกับโรคที่เป็นอยู่กับการประกอบอาชีพ

ข. ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของผู้ป่วย ซึ่งลักษณะคำถามจะประกอบไปด้วย โรคประจำตัว ประเภทของยานพาหนะที่ใช้ไปพบแพทย์ ระยะเวลาที่หยุดงานเพื่อมาตรวจหรือรักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการซื้อยารักษาโรค ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ป้องกัน

ค. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวผู้ป่วยและญาติผู้ป่วย ซึ่งลักษณะคำถามจะประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ เวลาที่ใช้ในการเดินทางมายังโรงพยาบาล และ ค่าใช้จ่ายในการเดินทางมายังโรงพยาบาล

3.4 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ในตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสอบถามแนวคำถามในการสอบถาม เป็นการกำหนดคำถามไว้กว้างๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการตามกรอบแนวความคิดของการศึกษา ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา ด่านเกวียน ข้อมูลสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานในอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของผู้ป่วย และ ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวผู้ป่วย และญาติผู้ป่วย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัย การค้นคว้าอิสระ สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และสารสนเทศออนไลน์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ เช่น รายชื่อผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผา รายงานสถิติการเจ็บป่วย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลด่านเกวียน

3.5 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์

3.5.2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมของอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา

(1) วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อตัวผู้ประกอบการ ได้แก่ รายได้สุทธิ การเก็บออม ภาวะหนี้ การมีส่วนช่วยแบกรับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน การศึกษาของบุตร การเลี้ยงดูบุตร และการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ดังนี้

รายได้สุทธิ วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย จากนั้นนำมาเปรียบเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนในอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา นำเสนอผลการศึกษารูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์

การเก็บออม วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษารูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยจำแนกภาวะการออมเป็น 2 เกณฑ์ คือ มี และ ไม่มี

มี หมายถึง มีการเก็บออมในรูปแบบเงินสด ฝากธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือ ทองคำ

ไม่มี หมายถึง ไม่มีการเก็บออมในรูปแบบเงินสด ฝากธนาคาร บริษัทเงินทุน หรือ ทองคำ

ภาวะหนี้ วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษารูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยจำแนกภาวะหนี้สินเป็น 2 เกณฑ์ คือ มี และ ไม่มี

มี หมายถึง มีหนี้สินที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินทั้งในระบบและนอกระบบ

ไม่มี หมายถึง ไม่มีหนี้สินที่กู้ยืมจากสถาบันการเงินทั้งในระบบและนอกระบบ

การมีส่วนช่วยแบกรับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษารูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยจำแนกตามความมากน้อยของการมีส่วนช่วยรับภาระค่าใช้จ่ายในกิจกรรมต่าง ๆ ของครัวเรือนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย

ระดับมาก หมายถึง รับภาระค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมด

ระดับปานกลาง หมายถึง รับภาระค่าใช้จ่ายประมาณครึ่งหนึ่ง

ระดับน้อย หมายถึง รับภาระค่าใช้จ่ายน้อยหรือเกือบไม่ได้รับการเลย

การศึกษาของบุตร การเลี้ยงดูบุตร และการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษารูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยสอบถามทัศนคติของผู้ประกอบการเกี่ยวกับผลกระทบ ซึ่งจำแนกลักษณะของผลกระทบทางสังคมที่มีต่อผู้ประกอบการ ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ดีขึ้น ไม่มีผลกระทบ และเลวลง

(2) วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อสังคมโดยรวม ได้แก่ การเคลื่อนย้ายแรงงาน ชื่อเสียงของหมู่บ้าน ความภูมิใจต่อหมู่บ้าน และการรวมกลุ่มทางสังคม ดังนี้

การเคลื่อนย้ายแรงงาน วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษารูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยสอบถามทัศนคติของผู้ประกอบการเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงาน ซึ่งพิจารณาจาก 2 เกณฑ์ คือ มีผลกระทบ ไม่มีผลกระทบ

ชื่อเสียงของหมู่บ้าน ความภูมิใจต่อหมู่บ้าน และการรวมกลุ่มทางสังคม วิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าความถี่ และค่าร้อยละ นำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบตารางและวิธีพรรณนาวิเคราะห์ โดยสอบถามทัศนคติของผู้ประกอบการเกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม ซึ่งจำแนกลักษณะของผลกระทบต่อสังคมออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ดีขึ้น ไม่มีผลกระทบ และเลวลง

3.5.3 ผลกระทบทางด้านสุขภาพเนื่องมาจากอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการหรือแนวทางทุนมนุษย์เพื่อหาต้นทุนสุขภาพ ซึ่งต้นทุนสุขภาพที่ได้เป็นการคำนวณในระยะเวลา 1 ปี โดยต้นทุนสุขภาพจะแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. **ต้นทุนทางตรง (Direct Cost)** หมายถึงทรัพยากรที่ใช้ไปซึ่งเกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาลผู้ป่วยจากกระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาในรอบปีที่ผ่านมา หรือต้นทุนที่เป็นตัวเงินในการรักษาพยาบาลจากการเจ็บป่วย ได้แก่ ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยใน ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยนอก ต้นทุนค่ายารักษาโรค ต้นทุนค่าเดินทาง ต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ อธิบายแต่ละองค์ประกอบโดยสังเขป ดังนี้

ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยใน คือต้นทุนที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ป่วยต้องเข้ามาทำการรักษาที่แผนกผู้ป่วยใน(IPDT) ในโรงพยาบาลตามจำนวนครั้งและระยะเวลาในการนอนโรงพยาบาล ทั้งนี้ได้รวมค่าห้องพัก ค่าอาหาร ค่าแพทย์ ค่าพยาบาล ค่ายารักษาโรค ดังนั้น ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยในต่อคนต่อปี จะเท่ากับผลรวมของต้นทุนค่ารักษาพยาบาลแต่ละครั้งในรอบ 1 ปี

ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยนอก คือต้นทุนที่เกิดขึ้นเมื่อผู้ป่วยต้องเข้ามาทำการตรวจรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก(OPDT)ในโรงพยาบาลหรือตามสถานพยาบาลหรือตามสถานพยาบาลอื่น ๆ เช่น คลินิก อนามัยชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้ได้รวมค่าแพทย์และพยาบาล ค่ายารักษาโรค ในแต่ละครั้ง ดังนั้น ต้นทุนค่ารักษาพยาบาลสำหรับผู้ป่วยนอกต่อคนต่อปี จะเท่ากับผลรวมของต้นทุนค่ารักษาพยาบาลแต่ละครั้งในรอบ 1 ปี

ต้นทุนค่ายารักษาโรค คือค่าใช้จ่ายในการซื้อยารักษาโรคตามใบสั่งแพทย์ที่ผู้ป่วยซื้อเอง ไม่ได้รวมกับค่ายาจากการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลต่างๆ ดังนั้น ต้นทุนค่ายารักษาโรคต่อคนต่อปี จะเท่ากับผลรวมของต้นทุนค่ายารักษาโรคแต่ละครั้งในรอบ 1 ปี

ต้นทุนค่าเดินทาง คือค่าใช้จ่ายที่เสียไปเป็นค่าเดินทางเพื่อไปรักษาพยาบาลที่สถานพยาบาล ได้แก่ ค่าเดินทางของผู้ป่วย และค่าเดินทางของญาติผู้ป่วย ดังนั้น ต้นทุนของการเดินทางของผู้ป่วยต่อคนต่อปี จะเท่ากับค่าเดินทางต่อครั้ง(ทั้งไปและกลับ) คูณกับจำนวนครั้งที่มารับการรักษาในรอบ 1 ปี และต้นทุนค่าเดินทางของญาติผู้ป่วยต่อคนต่อปีจะเท่ากับค่าเดินทางต่อครั้ง(ทั้งไปและกลับ) คูณกับจำนวนครั้งที่เดินทางมาที่ผู้ป่วยในรอบ 1 ปี

ต้นทุนค่าใช้จ่ายอื่นๆ คือ ค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากต้นทุนทั้ง 4 ประเภทข้างต้นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาสุขภาพของผู้ป่วย เช่น ค่าใช้จ่ายในการซื้อรถเข็น ต่อเติมตัวบ้าน และซื้ออุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่น ๆ เป็นต้น

2. ต้นทุนทางอ้อม (Indirect Cost) หมายถึงทรัพยากรที่ต้องสูญเสียไปเพราะการเจ็บป่วยได้แก่

ค่าเสียโอกาสซึ่งวัดจากค่าเสียเวลาในการเดินทางและรอรับการตรวจของผู้ป่วยและญาติ มีหลักเกณฑ์ในการคำนวณ คือมูลค่าของเวลาในการเดินทางเพื่อกิจกรรมที่ทำให้แก่นายจ้างในระหว่างทำงาน การคิดมูลค่าของเวลา (time value) มีวิธีคิด ดังนี้ คือถ้าอยู่ในช่วงเวลาทำงานที่มีค่าแรงงาน (paid time) เวลาที่เสียไปจะมีค่าเท่ากับค่าแรงงานที่ได้รับต่อชั่วโมงที่ทำงาน ส่วนเวลาที่ไม่ได้ทำงานมูลค่าเวลาดังกล่าวจะถือว่ามีความเหมาะสมเท่ากับร้อยละ 25 ของรายได้ต่อชั่วโมงที่ทำงาน (JICA, 1990 อ้างถึงใน อาเขต บุษบากร) จากนั้นนำมาคิดค่าเสียเวลาต่อคนต่อปี จะเท่ากับรายได้ต่อชั่วโมงคูณกับเวลาที่ใช้ในการเดินทางและรอรับการตรวจ

รายได้ของผู้ป่วยที่ต้องสูญเสียไปเนื่องจากการเจ็บป่วย คำนวณจากรายได้ต่อวันของผู้ป่วยคูณด้วยจำนวนวันที่ไม่สามารถทำงานได้ ดังนั้น รายได้ที่สูญเสียต่อคนต่อปีจะเท่ากับจำนวนวันที่ไม่สามารถทำงานได้ในรอบ 1 ปี คูณกับรายได้ต่อวัน

รายได้ของญาติผู้ป่วยที่ต้องสูญเสียไปเนื่องจากการดูแลผู้ป่วย โดยประมาณจากจำนวนวันที่ต้องคอยดูแลผู้ป่วยในแต่ละครั้งที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาล ดังนั้น รายได้ที่สูญเสียต่อคนต่อปี จะเท่ากับจำนวนวันที่ต้องดูแลผู้ป่วยในรอบ 1 ปี คูณกับรายได้ต่อวัน

3. ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ป้องกัน หมายถึงต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ป้องกันจากกระบวนการผลิตเครื่องปั้นดินเผา เช่น ถูมมือ รองเท้ายาง ผ้าปิดจมูก เสื้อคลุม ฯลฯ ซึ่งต้นทุนส่วนนี้มีค่าเท่ากับค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์ป้องกันตัวต่อครัวเรือนต่อปีของสมาชิกทุกคนในครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเครื่องปั้นดินเผาและมีการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการทำเครื่องปั้นดินเผา